

które przy innym układzie społecznym sprowadziłyby (w zakresie Stanów Zjednoczonych) zmniejszenie pracy ludzkiej do 4—5 godzin dziennie bez żadnego umalenia obecnego wytworu społecznego. Jestto grunt, na którym wiedza mogłaby stać się własnością wszystkich członków społeczeństwa. Zamiast owego groszowego i nędznego „wykształcenia ludowego“, co może być ostatecznym ideałem jedynie dla czysto filisterskiego umysłu, każdy miałby wtedy dostęp do istotnej skarbnicy wiedzy i stałby się posiadaczem racjonalnego całokształtu filozoficznego. I właśnie nie samo gromadzenie danych naukowych, lecz także zdemokratyzowanie nauki, a raczej urzeczywistnienie warunków, przy których każdy mógłby sięgnąć do skarbcza wiedzy, stanowi pierwszorzędną zadanie naszego i następnych pokoleń. Jestto sprawa tak ważna, że gdyby w skutek odpowiedniej działalności miało czasowo stanąć dalsze gromadzenie faktów naukowych, strata ta stokrotnie opłacałaby się w przyszłości.

Demokratyzowanie wiedzy społecznej posiada znaczenie donioślejsze niż jakiegokolwiek innej. Dlaczego — zbyteczna byłoby rozwodzić się nad tem. Z tego też powodu postarałem się ułożyć wskazówki w odpowiedni sposób. Wychodzę z założenia, że każdy, zarówno matematyk jak filolog, prawnik jak medyk, technik jak malarz, pragnęliby posiadać jakieś wyrobione pojęcie o przyrodzie społecznej, prawach jej rozwoju i t. d. Z drugiej strony są to często ludzie, którzy studyum społeczno-znawczym mogą poświęcić niewiele czasu, wolnego od innych zajęć i obowiązków. Idzie zatem o to, ażeby można było zużytkować go najprodukcyjniej. Przeczytanie jakiegoś Lipperta jest np. bardzo pożyteczne. Ale ażeby przestudyować przeszło 150 arkuszy druku, na to potrzeba wiele czasu i jeszcze więcej systematyczności, tymczasem gdy ostateczne wyniki bynajmniej nie opłacają wysiłku. Poglądy Lipperta odznaczają się jednostronnością i w wielu razach stoją niżej wyłoni-nych widnokręgów. Należałoby więc znowu przeczytać jakieś 100 arkuszy druku... Czy wielu może lub zechce to uczynić? Nie mówię już o tem, że nie każdy może korzystać z dzieł napisanych w obcym języku. Powodowany tymi względami ułożyłem wskazówki w ten sposób, że wyznaczyłem ważniejsze zagadnienia spo-